

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОСІЇ НА УКРАЇНІ

В СВІТЛІ ІСТОРИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ.

(Докічення з ч. 290).

Це те саме віроломство, ховає свій зоологічний шовінізм і брутальний імперіалізм в демократичну одежу, а на всіх демократів поневоленіх Росією народів наліплює налічку зрадників демократизму? Чи це більше?

В своїй безоглядності й зоологічній ненависті до українців, це віроломство дійшло так далеко, що всіх українців, які тільки заговорять про самостійність України, про розбиття катівня всього права і волю, таврують тавром агентів фашизму і гітлеризму, а агентами большевизму інших.

Коли перечитувати статті знайомих й анонімних апологетів російського імперіалізму, які друкуються на сторінках російської імміграційної, а з ради тоді і чужої преси, стає ясно, до якої ширини і глибини заложена провокація московського віроломства. Ось приклади:

„Міт, творений галицькими шовіністами про заборону на Україні української мови — брехня, потрібна їм для викликання враження про поневоленіх росіянами український народ“ (Новое Русское Слово, 12. V. 1952).

Отже, як бачимо, в суперечній діалогічній речі, суперечить історичним документам і фактам, які ми навели в статті, російська імміграція трубить до світу:

„Міт, о заперзяті на Українне української мови — лож“.

В чому справа?

Справа в тому, що большевицький спосіб пропаганди для зовнішнього ужитку, знайшов своє примієння і у російської імміграції: у зовнішній протиправній пропаганді.

Пригадаймо виступ совєтського делегата в ООН, А. Малика про бактеріологічну війну Америки в Кореї, або останню акцію большевицьких міжнародному форумі підчас засідань „Червоного Хреста“ в Торонто. І там і тут це саме віроломство і шовінізм, в заперечуванні історичних фактів й історичної правди однією одним словом — „лож“.

Пригадаймо кампанію большевицької Москви проти українських письменників в зв'язку з віршем Сосюрки „Любіть Україну“, проти композиторів за брак сталінського реалізму і відсутність „соціалістичної“ дійсності у їхній творчості, пригадаймо представлення укр. а ієнських сусипітників і культурних діячів XIX століття в останньому фільмі „Тарас Шевченко“, і введення в тому ж самому фільмі російських діячів, і порівняймо її з протиправною

Понад 200 експонатів. Спеціальні виступи. Від сьогодні до суботи, 8. листопада. Швидко від пошуків до 11. вечора. Вступ 75 ц. ARMORY, 34 St. & Park Avenue. Український День — субота, 8. листопада.

WOMEN'S INTERNATIONAL EXPOSITION

засіданні Національної Ради. Ранком 31 жовтня прочитав Вітовський у часописі, що польська Ліквідаційна Комісія приїде 1 листопада до Львова. Польська політика створила ці кілька днів раніше — і вона вже встигла перебрати владу в Кракові, отже й у всій західній частині Галичини, та відібрати від урядовців присягу на вірність Польщі.

У Львові майже всі урядовці намісництва, Красового Виділу, повітового, старства і т. п., були поляки. Ліквідаційна Комісія не мала б найменших труднощів досягнути те саме що в Кракові та поставити наш нарід перед доконианим фактом.

Загроза була велика. Вітовський негайно скликав засідання Військового Комітету і з'ясував небезпечу. На тому засіданні Комітет вирішив перенести найближчої ночі у Львові та на провінції владу в імені Національної Ради, розбравши австрійські відділи.

Вітовський знав із засідання попередньої ночі, що думас Національна Рада. Вона чекала, аж Відень дасть їй у руки владу в східній Галичині й Буковині, а навіть на Закарпатті. Бувають ситуації, коли ліній військових розумів повагу становить та кожен нечистий негідний, хоча й небезпечний дії. Така ситуація була й тоді.

Вітовському було в ту пору 31 років, однак був він поважний понад свій вік і мав, як голова Військового Комітету, почуття відповідальності за долю Західних Земель. Тому й рішився він на такий революційний крок. Щоб повернути найближчої ночі удачу, слід було негайно видати всі зарплатні. І Вітовський зробив це. Всі накази до провінційних Військових Комітетів розбравши австрійські відділи і до повітових Народних Комітетів, перебрати владу в імені Нац. Ради, підписав він сам.

Аж тоді, коли всі справи, зв'язані з переворотом, були в русі, пішов він на засідання Нац. Ради, що відбувалося в тих днях майже без перерви. Наші політичні провідники були схвильовані вістю про приїзд Ліквідаційної Комісії і саме тоді вислали депутацію до намісника Галичини, австрійського генерала, щоб передав їм владу. Генерал-на-

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ЛУНАЛА В АЛЬБЕРТ ГОЛІ В ЛОНДОНІ

Участь українських мистецьких груп у фестивалі пісні і танцю.

В суботу, дня 4 жовтня 1952 р., о год. 7-мй вечором в найбільшій залі Лондону, в якій відбуваються всі важливі музичні імпрези столиці Імперії, Альберт Голі, відбувся другий з черги фестивалів народної пісні і танцю різних національних груп. У фестивалі взяли участь репрезентанти таких країн: України, Індії, Шотландії, Англії, Португалії, Литви, ЗДА, Австрії, Польщі, Сіаму, Фінляндії, Нової Зеландії, Мадярищини, Західної Індії, Венесуели, Індонезії, Ірландії, Еспанії, разом 18 країн.

Україну на фестивалі репрезентували мистецькі групи Відділу СУБ в Манчестері: чоловічий хор „Гомін“ під управлінням проф. Яреми Гардія та танцювальна група „Орлик“ під мист. провідом п. Петра Дісторіака.

Же давно перед фестивалем в афішах подавалося, що у фестивалі візьмуть участь різні національності, а на першому місці в них, як спеціальна атракція рекламувалася участь українських мистецьких груп із спеціальним зазначенням, що обидві вони здобули міжнародні нагороди на цюгородньому міжнародному музичному фестивалі у Лянгтолі.

У програмках фестивалю, які продавалися в будинку перед імпрезою, було зазначено Україну чотири рази (два про продукції хору, два про виступи балету).

Як організатори імпрези доцінювали мистецьку вартість наших мистецьких груп, свідчить факт, що обом українським групам припала честь розпочати фестиваль, і вони закінчували програму.

В першій точці програми виступав хор „Гомін“. Незабутні для численних зібрівих на залі українців було враження, коли як перший в програмі вийшов на сцену хор „Гомін“ в силі 50 чоловік, всі одностайно убрані в національну строю, якого кольори грали у світі прожекторів. Все саме їх покла на сцені викликала бурю оплесків. Такими самими оплесками привітали залі диригента хору, проф. Я. Гардія. На виконанні дві пісні „Закувала та сива зозуля...“ й „Пітичій хор“ зала відповіла бурєю оплесків і це вмовчання ці оплески, коли на сцені з'явився наш „Чумак“ у виконанні „Орлика“. За мистецьке виконання його зала знов нагородила танцюристів гучними оплесками. Все перші ці виступи обидвох наших груп викликали в залі помітне враження та з'єднали наших груп симпатію глядачів.

В міру виконання наших групам даліших точок програми симпатія до наших груп і захоплення ними на залі зростала. Ще більш о-

рада Денікіна в 1919 р.

Але, не зважаючи на все, і тепер ніхто з українців не відмовляється від єдиного протиправного фронту, тільки, не під прапором „Єдиної Неділіної“.

місник відповів, що в тій самій справі приходили до нього тільки ті поляки, і їм відповіло він те саме, що й тепер українцям: Нікому владі не передати, бо не має на це наказу з Відня. Бунтів і заворушень не боїться, бо має під рукою два добрі батальйони (курени), що здають усяку спробу.

Національна Рада чекала, аж депутація вернеться і тоді даліше вела наради, що робити. Один член Нац. Ради, що саме приїхав із Відня, запевняв, що тієї ж днини, 31-го Х. вирішить рада міністрів передати нам владу. Він доряджував чекати, аж приїде з Відня кур'єр із наказом до намісника. Цю думку підтримала більшість членів Нац. Ради.

Тоді виступив із промовою Вітовський. Для нього Відень уже не існував. Він рішуче спротивлявся, щоб знову чекати. Австрія все крутилася й обманювала наших послів. Якби ми заведбасмо, чекас нас неволя. Владу треба взяти силою. До військового перевороту вже все готове і годі відкладати. Він може відатися лише найближчої ночі. Всі накази вже видані.

Чи ви справді підготували виконати військовий переворот? — спитав його президент Нац. Ради, д-р Кость Левицький.

Зовсім! — відповів сотник Вітовський.

Чи маєте стільки військової сили, щоб обсадити й держати місто?

Задоперешніми обчисленнями маємо.

Чи будете розпоряджатися потрібною кількістю зброї, щоб здати можливість опір?

Без найменшого сумніву.

Чи будете мати достаточні запаси харчів?

Здобудемо повні склади.

Коли думаете приступити до перевороту?

Вночі, коло 4 години наші воїни під проводом старшин розб'ють усі неукраїнські відділи та обсадять будинки державних, красивих і міських установ.

Рішучість і самопевність Вітовського переконала членів Нац. Ради і вони згодилися на розробку австрійських відділів і повалення австрійської влади у Львові та в краю.

Значно пізніше вишло на яву, що Австрія справді об-

манювала тоді наших політиків. Хитрі поляки обіцяли цареві Карлові грошки на вербів, а саме, що виберуть його на польського короля, якщо Галичину цілу він віддасть Польщі...

Часто закидають Вітовському, що він у перших днях львівських боїв покинув провід військами.

У Вітовського був вроджений військовий талант, але не було високої військової освіти й вистачального досвіду. Він не студіював у військовій академії. Та й досвіду військового не мав великого, бо командував у війні лиш сотнею, а не інколи, в заступстві, куренем. Ці малі з'єднання не мають у боях ніякої самостійності. Відразу в початках львівських боїв почував він, що на становище команданта у Львові треба кудись відійти.

Нічого злого в тому не було, тим більше, що він аж тоді покинув становище, коли за-

няв його другий.

Невміруча заслуга Вітовського в тому, що він завчасу наказав переворот і тому була змога, добре його підготувати. І в тому, що він у пору переконав Нац. Раду в konieczности негайного перевороту. І в тому, що на нараді старшин, які повинні були найближчої ночі керувати розбросаними, — він був себе впевнено, рішуче, не вагався, не питав їх про раду, лиш відкидався до їх почуття національного обов'язку, та видавав накази короткі, ясні, рішучі.

Якими почуваннями і політичними плямами перейнятий був тоді Вітовський, показує телеграма, яку він, тоді вже полковник, вислав ранком 1 Листопада 1918 р. до Києва, до Національного Союзу:

„Занятий українськими військами Львів послав поклик Києву, столиці Соборної України“.

(Закінчення)

Часопис „Свобода“ повинен знаходитися в кожній українській хаті!

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Академія в честь Ю. Головінського

4-тий Відділ Організації Державного Відродження України (О.Д.В.У.) в Дітройті, Міш. влаштував в неділю 5 жовтня академію в честь патрона, сл. п. сот. Юліана Головінського, командира VI Равської Бригади У.Г.А., крайового команданта У.В.О. та близького співробітника сл. п. полк. С. Ковальця.

Скромне, але видержане в поважному настрої свято, пригадало доволі численним учасникам знову дні нашої слави, наших змагань, успіхів і невдач. Зв'язувало сьогодні героїську боротьбу українського народу, а особливо його найкращих представників — У.П.А. — з нашими давнішими визвольними змаганнями — в одне нерозривне ціле.

Після відкриття Академії головою 4-го Відділу О.Д.В.У. п. М. Горинюм, інж. М. Білий відчитав промудру, поетичним чаром оявлену доповідь ред. М. Бажанського, що був перешкоджений і не міг сам йти вогніти. Солоні співи пл. І. Косівського, М. Кондратьєва та С. Золи при фортепіановій супроводі п. О. Дубрівної-Солов'ї переплеталися з декламаціями наших малих артистів — Віри Зубальської та Катерини Ткачук, викликаючи патріотичний настрій.

На заклик інж. Богача приїзні зложили 35 дол. на посилення визвольних змагань.

С. Кулик

3 весілля на хворих в санаторії в Гавінгу

В Дітройті в суботу дня 11 жовтня ц. р. відбулося вітання п. Анастасії Завойської і п. Теодора Гнатюка. З цієї нагоди за ініціативою п. Павла Биц, переведено збірку для хворих в санаторії в Гавінгу. Збіркою, що принесла \$25 заклалися п. Павло Биц і п. Винайський. Гроші вислали в призначене місце. Щирі побажання „Многих Літ“ для „Молодого Парі“, сердечна подяка всім жертводавцям, що в торжественну і святочну збірку, віддали також положення нещасних хворих в санаторії.

Павло Биц

Сиракуз, Н. Й.

Десять років УПА

В неділю, дня 26 жовтня ц. р., в залі Українського Народного Дому, влаштовано місцевим Осередком Спілки Української Молоді Америки (СУМА), під патронатом Українського Конгресового Комітету велике свято УПА.

Свято розпочалося американським гімном, що його відіграв мішаний хор під дир. проф. П. Язця. Вступним словом голова місцевого Відділу Укр. Конгресового Комітету д-р І. Завалицький, привітав свято та привітав святочну громаду, яка без різниці на віроповідання та місця свого походження (понад 260 осіб).

Основну глибокозмістовну доповідь виголосив голова Головної Управи СУМА проф.

Юрій Сірий:

СВІТОВА МАНДРІВКА КРАПЛИНИ ВОДИ

про що розповідає сама краплина.

Книжка в кольорній окладці та багатьма ілюстраціями художника П. Холодного.

ЦІНА \$0.40

Замовлення надсилайте на адресу:

„SVOBODA“, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! БОСТОН, МАСС., РОД-АЙЛЕНД І ОКОЛИЦІ!

Українська Церква Громади Св. Миколая в Кембріджі, Масс., запрошує Громадину — молодих і старших на Великий Бал і вибір Укр. Королеви Краси

на Нюінгленді, що відбувається

В СУБОТУ, 8-го ЛИСТОПАДА 1952 Р., у великій залі THE RITZ PLAZA HALL, 218 Huntington Ave., Boston, Mass. Початок 7:30 у вечорі. — Гарна музика. Власний Буфет. — Церковний і Власний Комітет.

Фірма Karbinyk Real Estate пригадує

Шановний Публіці, що у ФІЛАДЕЛФІА-ВІСТОЛІ МОРЕС-ВІЛІ, в околиці найбільшого індустріального осередку в світі, маю, на продаж домів, лотів, фарм та різного роду підприємства по приступних цінах.

Тому як хочете купити або продати якусь нерухомість чи підприємство, то зайдіть, зателефонуйте або напишіть мені, а я обслужу Вас чесно і совісно:

KARBINYK REAL ESTATE

153 W. Wyoming Avenue Philadelphia 40, Pa.

Phone: Michigan 4-5029.

Мирон Карбінюк, власник

УВАГА! УВАГА!

Вже вийшли з друку Різдвяні поздравлення у видавництві „Свобода“

Хочете зробити примістий своїм близьким і знайомим — замовляйте негайно!

● Це найкращі карти, що виходили до цього часу. Зроблені вони на американських ліній спеціально для нас артистом-художником П. Холодного.

● До багатьох барвних малюнків додано в кожній картці на 4 та 5 сторічці відповідну колядку та сердечне поздравлення.

● Кожна серія карток складається з 8 різних поздравлень, кожне в окремій копєтці.

Ціна одної картки з копєткою \$0.10.

Для кингарей і копєткерів велика знижка. СПІШІТЬ ЗАМОВЛЯТИ!

Замовлення надсилайте на адресу:

„SVOBODA“

Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J.

або на адресу: G. TYSCHEK, 164 East 127th Street, New York 35, N. Y.

